

מזימות זה נגד זה בשעה שאויביו מתכננים להפילו — מישטר כזה כמוהו כתורה גוסס.

הרפובליקה של ויימאר לא הופלה על-ידי הבריונים של אדולף היטלר, וגם לא על-ידי עסקני הריאקציה, שקדמו לו בכמה חודשים. היא התמוטטה כימעת מעצמה. כוחה החיים שלה פג. היא לא יכלה עוד לפתור את בעיות המדינה, לספק תשובות לאתגרים הפנימיים והחיצוניים. אחרי דור המייסדים בא דור של עסקנים עלובי נפש, אפסים פוליטיים. היא נרקבה מבפנים. היא אף לא יכלה עוד להתגונן כראוי. במארכ 1920 ניסה הרפתקן ימני להפיל את הרפובליקה בהפיכה צבאית. אולם ההפיכה התמוטטה כבניין קלפים. כאשר הכריזה ההסתדרות על שביתה.

בעבור 12 שנים ראיתם את היתה אותה ההסתדרות מסוגלת עוד לקרוא ל"שביתה כזאת, כי מנהיגיה היו חרדיאשים, ומיליונים מחבריה הצביעו בעד אויביו תנועת העבודה."

הקאבארט המשיך לשיר

מ' שקורא את סיפרי ההיסטוריה, עלול לחשוב כי התמוטטות הרפובליקה

צוענית ועו ימינה כמו בני-הכפרים, הוקר גים כמו הנוער. ראשי מפלגת-העבודה חששו לקרוא לשביתה. כי לא היו עוד בטוחים אם הפועלים יציתו לפקודה. אנשי השילטון חששו להפעיל את המישטרה, כי לא יכלו עוד לבטוח בשוטרים.

התמוטטות שד מישטר היא תהליך המשפיע קודם כל על ראי שיו. קשה לדעת מה קודם למה: אפסית המורא של ראשי המישטר, או ריגושי הכוז והאיבה שהם מעוררים בקרב הציבור.

האם היתה עליית הימין נבלמת, אילו גילו ראשי הרפובליקה הוויימארים מיני מום של אומץ-לב וכושר-מנהיגות? האם היתה הרפובליקה מחזיקה מעמד, אילו עמדו בראשה אישים בעלי שיעור-קומה, שיתנו מוכנים להפעיל את המכשירים הממלכתיים והציבוריים שעמדו לרשותם? אלה הן שאלות מופרכות מיסודן. שחרי חוסר אומץ-הלב וכושר-התחלטה של ראשי השילטון היו בעצמם סימפטומים של התמוטטות המישטר. היעדרם של מנהיגים בעלי שיעור-קומה לא היה הסיבה, אלא התוצאה, של התמוטטות. מישטר בריא מעדה מתוכו מנהיגים גים מוכשרים ואמיצים כשעות סכנה. מישטר שמנהיגיו הורשים

קאבארט סצנה מתוך הסרט, המתארת את ההווי הגרמני ערב נפילת הרפובליקה והמבוססת על יומנו של סופר אמריקאי שחי אז בברלין. ליוזה מינלי מגלמת בסרט את דמותה של אשה בת התקופה, ומתארת את האווירה של "אכול ושתה כי מחר נמות", שציינה את הימים האחרונים של הרפובליקה.

הקומוניסטים מילאו תפקיד חשוב בהידרדרות. בהנהגת ארנסט טלמן (בתמונה), שנתמנה על-ידי סטאלין, השתתפו בהפלת הממשלה המחזית הפרוסית, שהיתה המבצר האחרון של מפלגת-העבודה הסוציאל-דמוקרטית. כך הם סללו את הדרך לפני היטלר, והפכו מיד קורבנותיו העיקריים.

גרמניה, 1932 החיים העליזים נמשכו, גם כאשר התרחשה המהפכה. בתמונה: כנסיית-הזיכרון בהתחלת הרחוב הראשי, קורפורסטרסאדע, וסצנה מתוך מועדון-לילה. האורח הרגיל לא הרגיש, בחייו הפרטיים שמתרחש שינוי הרה אסון המוביל לקראת שואה לאומית. הכנסיה נפגעה במלחמה.

היתה עדיין רחוקה. (גם אחרי שהגיע היטלר לשילטון, כעבור חצי שנה, עברו שש שנים נוספות של פריחה ושיגשוג, הישגים וניצחונות, עד שהמלחמה הבלי תינמנת שמה קץ לפסטיבל).

את האווירה ששררה בגרמניה בימי הגסיסה של הרפובליקה הוויימאריט מיטיב לתאר הסרט קאבארט, המבוסס על יומנו של עיתונאי אמריקאי שחי באותם חזמים בברלין. מועדוני-הלילה פרחו. מעולם לא נפוצו בגרמניה בדיחות פוליטיות רבות יותר. חיי היומיום של האורח לא השתנו לפני המהפכה, בזמנה ואחריה.

מי שחשב שעם נפילת הרפובליקה יקרו דברים גוראים, נוכח חישימהר לדעת כי שום דבר גורא לא קרה. כמה עושי-צרות נאסרו, כמה אנשים שפתחו את הפה יותר מדי נעלמו. לאדם הפשוט זה לא היה איכפת. שיריבו להם הפוליטיקאים. הוא

קה הוויימאריט היתה מאורע דרמאטי, משהו כמו רעידת-אדמה או התפוצצות פצצה אטומית. כל אדם בוודאי חש כי אירע משהו כביר, היסטורי, הרה-שואה. לא דובים ולא יער.

איתו יום שבו נכנע שריהפנים הפרוסי, "רכוח-הזרוע" ומסר את חי מישטרה ברי אויביו הדמוקרטיה, היה יום רגיל לגמרי.

האורחים קראו על כך בעיתונים, משכו בכתפיים והלכו לעסקיהם. לשישה מיליון המובטלים מויהרעב בוודאי לא היה איכ-פת שאיושם פקידים התחלסו.

היה גם אז קומץ של "חוי-שחורות", שניבאו כי הנה נעשה הצעד הראשון לקראת אסון היסטורי, וכי למעשה נגזר באיתו רגע גורדין מוות על מיליוני הי-גרמנים שניספו במלחמת-העולם השנייה (שלא לדבר על עשרות מיליוני יהודים, רוסים, פולנים, אמריקאים ובני לאומים אחרים). אך מי הקשיב להם? המלחמה